

Sonys F65, F55 og F5 under DFF-lup i London

af Kenneth Sorento

Det lyder umiddelbart fantastisk når Sonys produktspecialist gennemgår japanernes flagskib. F65 leverer et markant større farverum end celluloid, og det slår Alexa med flere længder med sine 8K i 16 bit. Men giver det synligt bedre billeder? Seks DFF-fotografer er taget til Pinewood Studios for med egne øjne at vurdere de japanske ingeniørers bedrifter.

”Ingen kameraer, tak”, lyder det venligt, men bestemt, da elleve fotografer fra Danmark og Norge spadserer ned af Goldfinger Avenue i de legendariske Pinewood Studios. Der er tilsyneladende så meget at holde

skjult omkring Europas største filmstudier, at kameraer kun må tages i brug udendørs, hvis man er DoP på *Cinderella*, *James Bond* eller en af de andre kæmpeproduktioner, som er undervejs vest for London. Den nordiske delegation er inviteret indenfor hos Sony i Pinewood for at afprøve tre kameraer i Cine Alta serien: F65, F55 og F5.

Ingen af de seks DFF’ere har arbejdet med F65, mens to fra delegationen har erfaring med F55 og F5. Det vigtigste spørgsmål som trænger sig på er om F65 virkelig er markant bedre end Alexa på flere afgørende punkter.

F65 udsat for højlys og Schlossers viltre hår

Klicheen på et britisk herreværelse med en grundlæggende lyssætning af tungstenslamper danner rammen om testoptagelserne. Nordmændene – hvoraf tre ud af fem er kvinder – flokkes om F55, mens F65 får danskernes fulde opmærksomhed. Schlosser sætter sig ved skrivebordet med et stykke hvidt papir lige under læselampen til venstre for ham, mens det viltre hår i højre side ligger i skygge. RAW-optagelserne får en tur gennem en DaVinci Resolve, og Sonys colorist, Pablo Garcia, bliver bedt om at trykke signalet i toppen. Schlosser synes ikke at højlyset på papiret under læselampen følger så godt med som han ville opleve med et Alexa. Men Jens tager dog forbehold for, at det nok kræver et grundigere efterarbejde for at kunne konkludere noget som helst.

At F65 tegner skarpere end konkurrenterne er dog ubestridt. Derfor er det et oplagt valg, på produktioner med meget computergenereret materiale. Sony klassificerer F65 som et 8K kamera, men det er ifølge DFF-delegationens tekniske ekspert, Anders Holck, noget af en tilfældighed. Sensoren har 19 mpix, men fordelt i en helt anden struktur end andre kameraer. Der er derfor nærmere tale om 5-6K, men det er nu også voldsomt meget mere end Alexa, der i den nyeste XT-udgave nærmer sig de 3,5K. I det hele taget kan det være svært at forestille sig et dansk spillefilmsbudget, der kan dække de store omkostninger, der er forbundet med at udnytte 6-8K i post fasen. Selv 4K giver stadig mange sved på panden.

Et farverum så stort at det endnu ikke kan ses

Vi er vandt til at anse celluloid for at være overlegen på dynamik. Derfor kom det som en overraskelse at F65 og F55 præsterer et farverum (S-Gamut) som er markant større end på film. Og det gælder iflg. Sony også hvis man scanner direkte fra negativet. Men vi kan endnu ikke værdsætte forskellen fordi hverken søgere, monitorer eller projektorer kan fremvise billeder i den kvalitet. Produkt-specialisten Richard Lewis gætter på at vi først om tre år vil se den første laserprojektor, som kan matche farverummet. Det får David Katznelson, som har boet i England i 17 år og er dobbeltmedlem af BSC og DFF, til at spørge, hvordan man så skal kunne vurdere materialet i sin fulde dy-

namik. ”Det kan du kun i gradingen”, svarer Richard. David spørger derfor, hvornår vi får on-set monitorer, som kan vise hele farverummet. Det har produktspecialisten ingen anelse om, men vi fornemmer at det har lange udsigter. Richard tilføjer, at man med de nye OLED i både monitor og søger kommer tættere på end med LCD-teknologi.

Richard argumenterer for at det kan svare sig at fremtidssikre en produktion og nævner *Friends* (1994-2004) som eksempel. Den amerikanske sitcom blev skudt på film i widescreen og de første år blev den efterfølgende konverteret til 4:3. Da 16:9 blev udbredt som broadcastformat, lavede man så nye kopier og nu kan feinschmeckere værdsætte masterformatets kvalitet på Blue Ray.

F65 udsat for Jens Schlossers viltre hår

Nordmændene er fra starten mest interesserede i F55.

Anders Holck og Jens Schlosser i F65'ernes framing

Lars Reinholdt med F65

Testbillede med Jens Schlosser på Da Vinci Resolve

Produktspecialisten fortæller, at det er nødvendigt at reducere farverummet på optagelser med F65/F55, hvis de skal klippe med billeder skudt på Alexa. Det får Anders Holck til at rynke skeptisk på panden. Når han har testet F55 mod Alexa, har han ikke bemærket nogen mærkbar forskel indenfor farvegengivelsen.

Ved RAW optagelse lagrer Alexa billedet i 12 bit, mens F65 gør det i 16 bit, så konklusionen er nærliggende: Sony er på dette punkt bedst. Men så enkelt er det ikke, for Sony komprimerer billedet i modsætning til Arri, og Sonys format er lineært, mens Arri er logaritmisk. Anders Holck vil i hvert tilfælde ikke fælde en dom.

Red pollution og støj på tungstenshvidbalance er fortid

Det udvidede farverum betyder at almindelige ND-filtre ikke kan fjerne "red pollution", som kan give magenta stik. Derfor skal man

bruge kameraets indbyggede filtre. Ifølge Richard kan "red pollution" ikke afhjælpes med IR-filtre fordi, der ikke er tale om infrarødt lys, men derimod om højfrekvent rødt lys. Anders Holck fortæller, at hans erfaring er, at de indbyggede filtre er farverene, men desværre begrænset til 0.9 og 1.8 i F55 og F5. Derfor skal man altid supplere med filtre foran optikken, og disse skal være af IRND typen for at undgå farvestik. TRUE ND er et nyt mærke på markedet, der er ekstremt præcise og uden farve variationer.

En anden fornyelse er at preset på 3200 er finjusteret i en grad, der fjerner den ekstra støj, som en sensor genererer, når den skal tilføre ekstra blå for at kompensere for tungstenslys. Den påstand skal selvfølgelig afprøves. Lars Reinholdt slukker tungstenslamperne på sættet og belyser motivet med en enkel Panel Lite. På den første optagelse bliver farvetemperatursknappen drejet hele vejen mod 5600K og F65 bliver sat til samme temperatur i preset. Derefter følger en optagelse i 3200 på både lampe og kamera-preset. I graderummet er det svært at vurdere om støjniveauet virkelig er mindre end det typisk er på tungstensoptagelser, men der er en overraskende forskel på de to takes. Dagslysoptagelsen er en anelse magenta, mens tungstensskuddet er lettere desatureret og sepiaagtigt. Måske skyldes det at LED-lampen ikke gengiver det fulde farvespektrum.

F55 mere spændende end F65

Lars Reinholdt tager F65 på skulderen. Med sin markante bredde og korte bagstykke ser det ikke ud til at være det oplagte kamera at lave håndholdt med, men Reinholdt synes

at vægtfordelingen er ok og det hviler godt på skulderen. Anderledes forholder det sig med det meget mindre F55. Skulderpuden er usædvanligt hård og det kan vi bebrejde EU for. De blødgørende stoffer er nemlig kommet på den røde liste over forbudte kemikalier, så nu opstår der måske et marked for indsmuglede skulderpuder fra Japan.

Selvom F65 kan betjenes fra en iPad er DFF'erne enige om at Sonys topmodel virker lidt forældet.

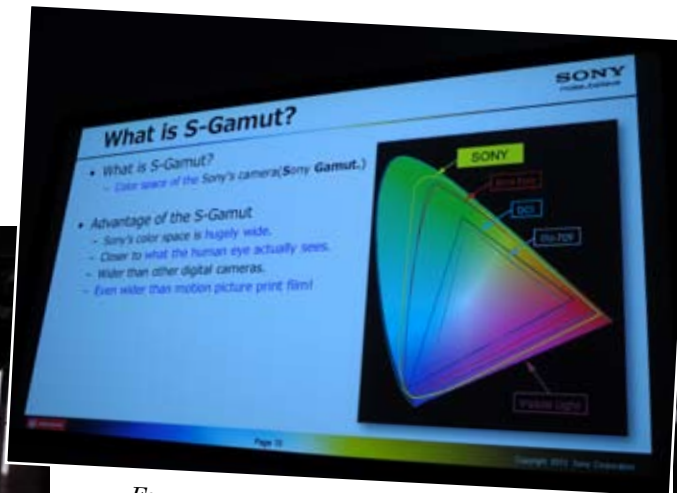
Kamera og recorder er to adskilte bokse, med hver deres menu-systemer, hvilket gør det væsentligt mere besværligt at betjene. Menuen er heller ikke lige så intuitiv som på Alexa, og søgeren stroboskoperer markant under pan. For den danske delegation vil Alexa stadig være det oplagte førstevalg indenfor digitale filmkameraer. Men hvis budgettet ikke er til det tyske kamera, lader F55 til at være et meget interessant alternativ. Sensoren og farvefiltret er identisk med F65 og F55 kan skyde RAW i 4K og HD proxy samtidig. Betjeningspanelet omkring LCD-menuskærmen er bedre struktureret, og minder ganske meget om den man finder på et Alexa.

F5 ligner F55 på en prik bortset fra FZ-mountet som på F5 er sort, mens det er metalfarvet på F55. Men med godt 100.000 kr. til forskel optager F5 maksimalt i 2K. Med en adapter kan den også levere 4K RAW, men grundet de mindre præcise farvefiltre på sensoren, er farverummet mindre end på de to storebrødre.

DFF fotograferne forlader Pinewood med en fornemmelse af at en afløser til F65 er på trapperne.

Øverst fra venstre: Jens Schlosser bag et F55, Casper Høyberg, Lars Reinholdt med et F5, David Katznelson ved et F65, Anders Holck, forrest fra venstre: Kenneth Sorento med eget F5, produkt-specialist Richard Lewis (Sony) og colourist Pablo Garcia (Sony)

Farverummet i RAW-optagelser fra F65 og F55 er så stort at der endnu ikke findes skærme eller projektorer som kan vise det i sin fulde dynamik.

Fra DFF deltog Jens Schlosser, Lars Reinholdt, Anders Holck, David Katznelson, Casper Høyberg og Kenneth Sorento. Sammen med FNF var de danske fotografer inviteret til Cine Alta seminar i Pinewood Studios uden for London i december måned.

Anders Holck betjener F65 med iPad